

СЪЮЗ НА ИНВАЛИДИТЕ В БЪЛГАРИЯ

ЧЛЕН НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ФОРУМ НА ХОРАТА С УВРЕЖДАНИЯ

година XXXV

април 2025 г.

Национален център за обучение, квалификация,
информация и консултации на хора с увреждания

ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН „КУРАЖ“

СОЦИАЛНА ПОЛИТИКА

I. По инициатива на председателя на СИБ г-н Георги Колев, с отправено писмо до министъра на туризма г-н Мирослав Боршош, на 29 април т. г. се състоя среща с експерти в Министерство на туризма. Присъстваха г-н Владимир Петров – директор на дирекция „Концесиониране, наемна и регулаторна дейност в туризма“ и други експерти от министерството.

Разговорът бе във връзка с прилагането на Закона за туризма и законосъобразното организиране на екскурзии от структурите на Съюза в страната. Председателят на СИБ представи трите вида екскурзии, които се организират от нашите активисти по места – чрез туроператорски агенции, чрез наемане на транспортни фирми с микробуси до 20 или до 50 места или чрез кметове на общини, които осигуряват средства и микробуси за осъществяване на такива пътувания.

Експертите от министерството разясниха, че структурите на СИБ могат да организират сами и да наемат транспортни фирми за еднокдневните екскурзии в страната, но при пътувания за повече от един ден с нощувка, е необходимо да се потърси съдействието на лицензиран туроператор.

Председателят на СИБ постави и въпроса за необходимостта от определяне на достъпните морски плажове за хората с увреждания през тази година с решение на Министерски съвет, по предложение на Министерство на туризма, съгласно Закона за устройството на черноморското крайбрежие.

Г-н Владимир Петров поясни, че предложението от страна на министерството ще бъде изготвено най-късно до лятото на тази година и вероятно до есента ще бъдат определени достъпните морски плажове от Министерския съвет.

Както знаем, съгласно НАРЕДБА № РД-02-20-2 ОТ 26.01.2021 Г. ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ИЗИСКВАНИЯТА ЗА ДОСТЪПНОСТ И УНИВЕРСАЛЕН ДИЗАЙН НА ЕЛЕМЕНТИТЕ НА ДОСТЪПНАТА СРЕДА В УРБАНИЗИРАНАТА ТЕРИТОРИЯ И НА СГРАДИТЕ И

СЪОРЪЖЕНИЯТА, КАКТО И ТЕХНИЧЕСКИТЕ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ДОСТЪПНОСТ НА МОРСКИТЕ ПЛАЖОВЕ, разпоредбите за достъпност на морските плажове влизат в сила от 01.01.2026 г. за летния туристическия сезон през 2026 г., като информация за тях ще можем да намерим на сайта на Министерство на туризма.

II. Среца с директора на фондация „АДРА-България“ и зам.-кмета по социалните дейности на Община Пазарджик

На 8 април т.г. , председателят на СИБ г-н Георги Колев и координаторът за регион Пазарджик г-жа Петя Маринова, посетиха Центъра за обществено обслужващи дейности на фондация „АДРА-България“ в града. Директорът на фондацията и управител на центъра г-н Мариан Димитров, запозна гостите с услугите и дейностите в центъра, които се извършват, както и със социалното предприятие.

Медико-социалният център е открит през 2022 г. и неговата цел е да предостави пространство за добри дела, където хора да помагат на хора, тоест доброволци да извършват безвъзмездни или на символични цени услуги за хора в неравностойно социално положение. Също така осигуряване на профилактика за социално значими заболявания, безплатни прегледи, стоматология, организиране и провеждане на обучения, семинари, конференции, развитие на социалното предприемачество и др.

В центъра са изградени лекарски кабинет, зъболекарски кабинет, стаи за социални събирания, кухня, детски стаи. Построен е изцяло с дарения и доброволчески труд, без участието на държавата и общината. Въпреки това, тенденцията е центърът да работи в тясно сътрудничество с общината, Дирекция „Социално подпомагане“ в Пазарджик и други неправителствени организации.

През 2023 г. е оборудван кабинет по рехабилитация с последно поколение апаратура за модерна физиотерапия .

Новата техника се използва за лечение на заболявания на опорно-двигателния апарат и остеоартрози в шиен, торакален и поясен дял на гръбначния стълб, след оперативно възстановяване и раздвижване.

Магнитен, елетроимпулсен и лазерен метод за интервенция.

Разговорите между г-н Георги Колев и директора на фондацията бяха за взаимно сътрудничество и осигуряване на възможност членове на СИБ да ползват услугите на центъра, както и възможности за трудова реализация в социалното предприятие и обучения.

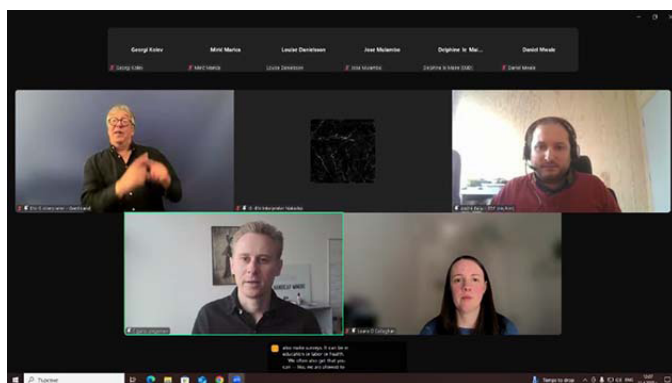
По късно през деня двамата ръководители се срещнаха с г-жа Гергана Ичева, зам.-кмет „Социални дейности и здравеопазване“ в община Пазарджик, където се обсъди възможността фондация „АДРА-България“ да разкрие социална услуга като държавна делегирана дейност.

По време на разговорите в общината, г-н Колев изтъкна необходимостта от взаимодействие между общината и фондацията като публично частно партньорство, и центърът да се използва оптимално за физикална рехабилитация на хората с увреждания от града и съответно за тяхната социалната интеграция.

В социалното предприятие има възможности за трудова реализация на хора с увреждания, където се произвеждат етерични масла, билкови и пчелни продукти и други.

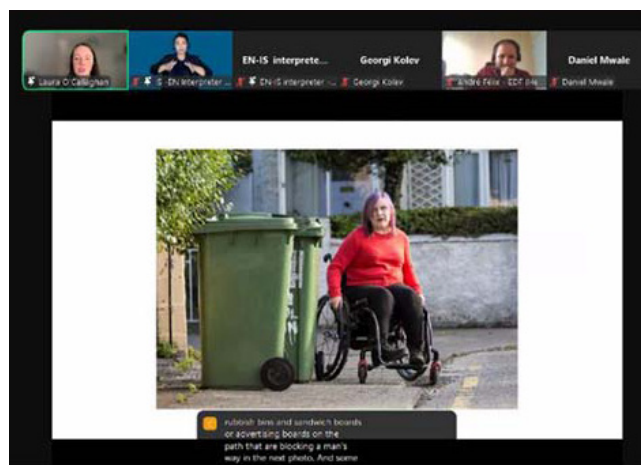
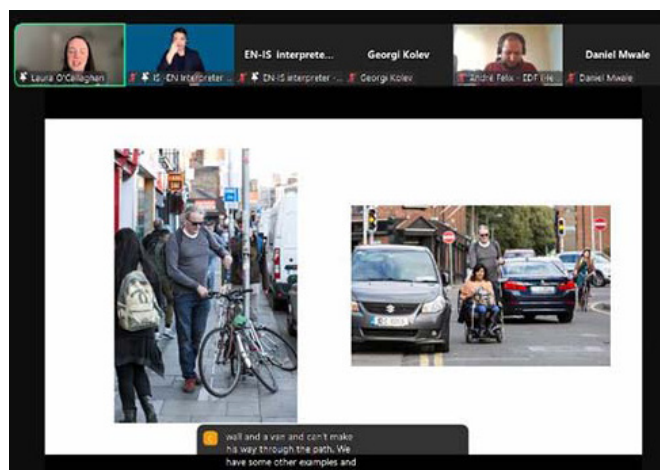
III. На 11 април Председателят на СИБ г-н Георги Колев взе участие в онлайн обучение „Добри практики при провеждане на кампании“, организирано от Европейския форум на хората с увреждания. Бяха представени два случая на кампании от представители на организации на хора с увреждания от Дания и Ирландия. Датският пример бе свързан с оценката на работата на Европейския съюз в областта на правата на хората с увреждания, проведена наскоро от ООН.

Дания, като страна членка на ЕС, е една от страните, в която бе проведена тази оценка. Организациите на хора с увреждания решават да използват повода, за да фокусират вниманието на медиите върху проблемите на хората с увреждания в Дания като започват активна кампания три месеца преди оценката на ООН. Започват да поместват в медиите различни истории на отделни лица като акцентират върху специфични проблеми, като принудителен прием на лекарства в болниците, отдалечени училища за деца с увреждания и т.н. От съществено значение е как медиите представят тези проблеми. Заглавията трябва да са кратки, конкретни и

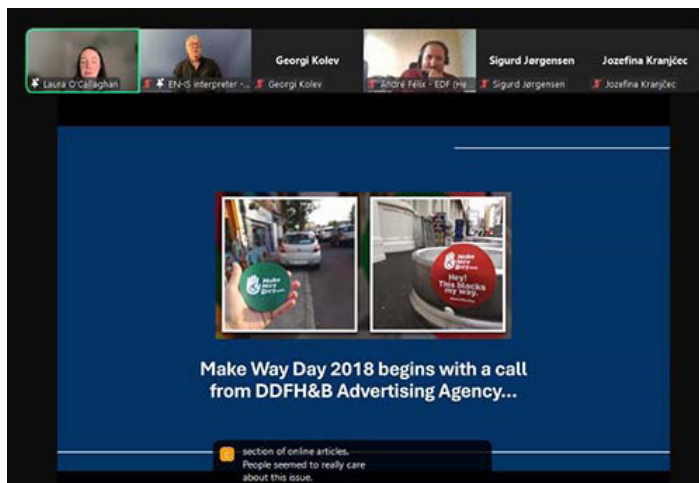
разбираеми. Медиите се нуждаят от факти. Трябва да се намерят правилните хора, които желаят да разговарят с журналистите. Използват се социалните медии, в които се поместват снимкови материали, свързани с проблемите. По време на представянето на финалния доклад на ООН в Женева, изпращат делегация, която в реално време предава какво се случва там. Медиите директно се свързват и предават на живо диалога в Женева. След публикуването на финалния доклад на ООН, Датската организация го превежда и адаптира, за да избегне бюрократичния език и след това го дава на медиите за разпространяване.

Ирландската организация представи интересен пример за кампания под надслов „Make Way day Dublin“, чиято цел е да информира обществеността за проблем, който хората могат сами да разрешат, а именно пречките за хората, ползващи инвалидни колички по тротоарите на Дъблин. Представителят на организацията наблегна на това, че кампаниите по принцип трябва да се фокусират върху простички неща - предизвикателства, с които хората се сблъскват всеки ден, а не с глобални въпроси като например бедността сред хората с увреждания. Важно е да се започне диалога с по-леки проблеми и на по-късен етап да се премине към по-сложните теми. Всичко започва с покана от кмета на Дъблин за среща на организации на хора с увреждания и местни политици, на която се поставят конкретни въпроси, свързани с ежедневието на трудноподвижни хора. След обещанието на кмета за съдействие при организиране на кампания за повишаване на информираността на обществото голяма рекламна агенция се включва безплатно в кампанията и се взима решение за поставяне на постери с текстове като „Това блокира пътя и може да бъде предизвикателство за хора с увреждания“ или „Изхвърленият боклук на тротоара е предизвикателство за хора с увреждания“, както и залепване на стикери на обектите, които се намират на тротоара /например, контейнер за боклук, лек автомобил и т.н./ и представляват бариера за преминаване на инвалидни колички.

За да има ефект кампанията, това трябва да се случи в един единствен, координиран и решителен ден в градовете, желаещи да се включат, а не да се лепят стикери по всяко време и на различни места. Подготовката на деня включва отпечатване на бюлетини с информация за участващите градове и лицата за контакт, включилите се в кампанията групи, организации и местна власт, отпечатване на стикери с текст „Хей, това блокира пътя ми“, информационни материали за медиите с професионални фотоси и посочване линка към страницата на кампанията, провеждане на брифинги.

Текстът на постерите и стикерите не трябва да е агресивен, негативен или насочен срещу хората. Идеята на посланията е не да се каже на хората, които паркират колите си на тротоара, че са лоши, а че са допуснали грешка. Тонът на кампанията трябва да е приятелски и да подтиква хората да проявяват разбиране по отношение на бариерите на пътя пред хората с увреждания.

III. Над 2000 души с увреждания ще имат възможност да се върнат към нормален живот, след като на 15 април Министерският съвет (МС) прие Постановление за определяне на условията и реда за предоставяне и финансиране на високотехнологични помощни средства. Хората ще могат да ги получат в рамките на инвестиция „Предоставяне на помощни средства на лица с трайни увреждания“ по Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България.

Новината съобщи министърът на труда и социалната политика Борислав Гуцанов пред журналисти след заседанието на кабинета. „Става въпрос за протези на хора, които в момента не могат да се движат. За хора със загубено зрение, които ще могат да се ориентират, когато влязат в стаята. Говорим за технологии от най-висок клас помощни средства, каквито никога досега не са предоставяни“, обясни министър Гуцанов.

Той обърна внимание, че одобрените кандидати по проекта сами ще могат да изберат високотехнологичното средство, от което се нуждаят, и доставчика, от който да го получат.

„Аз съм дълбоко убеден, че през следващите години ще успеем да създадем национална програма, за да могат тези средства да се финансират от националния бюджет“, заяви Гуцанов.

Министърът на труда и социалната политика обяви и друго решение на МС, с което се дава възможност 250 общини, предоставящи социални услуги и работещи по проекти на Министерството на труда и социалната политика (МТСП) да кандидатстват за закупуване на електромобили заедно със зарядна станция.

„За първи път се сблъсках с този проблем при посещение в село Гаврил Геново, където посетих Център за настаняване от семеен тип за деца. Оказа се, че нито Центърът, нито в цялото кметство има автомобил. Закупуването на такъв ще даде възможност по нормален начин да се предоставя услугата“, обясни министърът.

Борислав Гуцанов обясни, че средствата ще се предоставят директно на общините, които кандидатстват, за да се гарантира по-навременната и ефективна подкрепа за тях. Той благодари на премиера Росен Желязков, на вицепремиера Томислав Дончев и на министъра на финансите Теменужка Петкова.

„Видяхте, че в социалната политика в диалог с партиите успяваме да защитим

придобивките за хората и то по доста добър начин на фона на завареното тежко финансово състояние“, каза министър Гуцанов.

СЪЮЗЕН ЖИВОТ

I. СИБ-ХИТРИНО С ПОЛЗОТВОРНИ ПОЧИВКИ С ЛЕЧЕБНА ЦЕЛ В САПАРЕВА БАНЯ, ВЕЛИНГРАД И НЕСЕБЪР

Общинската организация на инвалидите в Хитрино, област Шумен верен на традициите си от дълги години осъществява почивки с лечебна цел на своите членове в санаториумите с минерална вода в Сапарева баня, Велинград, Девин, Огняново и Несебър. От началото на тази година са осъществени почивки с лечебна цел в СБР Сапарева баня с 45 членове от 3 до 10 февруари, във Велинград в семеен хотел „Деви“ с управител Цвета Андонова от 30 март до 6 април.

СПА хотел „Деви“ - Велинград има специално предложение за рехабилитация. Цвета Андонова – собственичка на хотела предлага уют и грижа за здравето в седмични пакети за рехабилитация и възстановителни процедури с разнообразни активности. Всеки месец оздравителните програми са с внимание към здравните специфики на гостите – дихателни процедури в златния сезон на Велинград месеците (май – юни), процедури за остеопороза и подобряване на състоянието на двигателния апарат и костната система, разнообразие от дейности сред природата – практики на дихателни техники, пешеходни разходки, физиотерапия на открито, културни мероприятия и срещи. Цвета Андонова предлага добри цени и отлични условия. Всеки едноседмичен пакет от почивката с лечебна цел е осемдневна – 7 нощувки с пълен пансион (закуска, обяд, вечеря). Хотелът разполага с вътрешен и два външни минерални басейни – за възрастни и деца. Има възможности за организиране на допълнителни екскурзии по желание на гостите до културни, природни и исторически забележителности в района на град Велинград. Всички пациенти с ТЕЛК - над 90% ТНР ползват безплатни услуги с направление МЗ №119 за рехабилитация и санаториално лечение. С Направление МЗ №3 след медицински преглед, се ползва до 20 безплатни физиотерапевтични процедури в МЦ „Асклепий“ - Велинград.

По време на почивката с лечебна цел в СПА хотел „Деви“-Велинград групата взе участие в концерта по случай Рамазан Байрам в НЧ „Методий Драгинов“- Драгиново на Местната фолклорна формация „Ансанбъл Драгиново“, както и на Великденският концерт в НЧ „Васил Левски“- Велинград, кв. Каменица с участието на Мъжка фолклорна група „Каменчани“ от кв. Каменица и Фолклорна група „Родопис“ – Смолян. Посетени бяха язовир Белмекен, Националната спортна база „Белмекен“, Юндола – прелестна планинска местност между Рила планина и Родопите, най високата гара Аврамово на Родопската теснолинейка, както и съботният пазар в град Якоруда с разглеждане по пътя на синята джамия в село Черна Места.

Хората с увреждания от Хитрино останаха много доволни от поредната почивка с лечебна цел във Велинград и благодариха лично на председателя на организацията в Хитрино за поредната запомняща се дестинация в СПА столицата на балканите.

Общителната организация в Хитрино продължава почивките с лечебна цел. В края на месец април от 24 до 1 май 2025 г. 32 членове ще получат лечение в СБР-Несебър. От 30 май до 6 юни 2025 г. още толкова хора с увреждания ще релаксират

отново в СБР-Несебър. Тук хората с увреждания ще могат да ползват по 4 процедури безплатно всеки ден, с възможност след обяд за плаж на море (стига времето да позволява).

Втората половина на месец юни се очаква дестинация на море в Слънчев бряг – традиционна едноседмична почивка с лечебна цел за инвалидите първа група и първа група с чужда помощ. Дирекция “Социално подпомагане” във Венец възстановява сумата за проведеното лечение и физиотерапии на хората с ТЕЛК над 90% в размер на 510,40 лв., а тези - първа група с чужда помощ - 1020,80 лв.

В началото на месец август ще е втората почивка с лечебна цел в СПА хотел „Деви“ - Велинград за тези които не са взели участие в досега организираният ни почивки във Велинград, Несебър и Сапарева баня. Месец ноември или декември в СБР-Несебър по клинична пътека с направление от личните лекари – една седмица напълно безплатно с четири процедури на ден. В края на месец ноември или началото на месец декември членовете на организацията възнамеряват да се възползват от лековитата минерална вода в СБР-Сапарева баня. В досега организираният почивки с лечебна цел хората с увреждания от населените места на община Хитрино и Венец получиха най-големи облекчения на заболяванията си от минералната вода във Велинград и Сапарева баня, СБР-Несебър (по клинични пътеки) и почивката на море в Слънчев бряг. Затова и тези които нямат възможност да почиват през лятото, ще им дадем възможност да се включат в почивките с лечебна цел през есента. Миналата година СИБ-Хитрино три пъти организира почивки с лечебна цел в СПА хотел „Деви“ – Велинград. Всички, които взеха участие бяха от доволни по-доволни. СПА хотел „Деви“ е малък с капацитет до 43 души, с два минерални басейни – вътрешен и външен, които са удобни за ползване от по-възрастните хора и тези с увреждания. Изхранването – закуска, обяд и вечеря е в самият хотел, като храната е еднаква за всички. Тези които не ядат свинско им се готви отделно телешко. Същото се отнася и за вегетарианците, готвят им отделно.

В досега организираният почивки с лечебна цел ОО Хитрино винаги беше подпомаган от Община Хитрино. Лично кметът г-н Нуридин Исмаил винаги положително се озовава и своевременно, веднага решава финансовите нужди на инвалидите в досега организираният мероприятия. Освен това общината ежегодно подпомага доста инвалиди с парични средства необходими им предимно за лечение или покриване на голяма част от скъпоструващи операции.

ОО Хитрино с всяка измината година се утвърждава като водеща в Регионалната организация Шумен, с организираният всеки месец разнообразни мероприятия за пълноценното интегриране на хората с увреждания в обществото. Тя е учредена през 2011 година с 28 членове. Сега хората с членски книжки са близо 100 инвалиди от населените места на общината.

Салим Салих - председател

II. На 17 април т.г. в клуба на СИБ в Дупница се проведе замесване на козунак и боядисване на яйца. Целта бе да се предаде традицията по обредите за Великден на децата от IV клас с р-ли г-жа Джорджева и г-жа Искренова към ОУ „Н.Рилски“, по покана на НЧ „Пейо Крачолов Яворов -1978“. Учениците се включиха с огромно желание и във двете процедури под вещото ръководство на дамите от ОО - Дупница.

За резултатите от мероприятиято можем да съдим по празната тава от козунаците - всичко бе консумирано с удоволствие и добър апетит. За спомен децата отнесоха вкъщи боядисаните яйца и прекрасни емоции. Благодаря на съюзните членове, че приеха поканата за предаването на традицията към по-младото поколение.

За спомен от събитието, получихме малък Великденски подарък.

Николина Спасова - председател

III. В Пловдив на 11 март стартира Проект "60+" с третото си издание с още по-голям обхват и въздействие. Програмата вече обхваща 11 клуба, като към досегашните пенсионерски клубове в различните райони на града и Съюза на слепите, се присъединяват Съюзът на глухите и Съюзът на инвалидите.

Пресконференцията за началото на третото издание на проекта се проведе в Пенсионерския клуб в район "Тракия", където представители на клубовете изразиха общата благодарност от името на всички участници към организаторите и подкрепата на Община Пловдив.

Подчерта се, че проектът не само предоставя културни занимания, но и носи усещане за смисъл, общност и възможност за личностно развитие. Дейностите започват през март и продължават до месец ноември.

Тази година проектът включва пет основни изкуства – музика, танци, литература, фотография и занаяти, както и дигитални обучения. Възрастните хора и хората с увреждания получават нови умения, културен достъп и среда за творчество, което

значително обогатява социалния им живот.

Проектът ще завърши с голям фестивал, където участниците ще представят своите творби, музикални и танцови изпълнения. Изложбата ще покаже произведенията от курсовете по рисуване и занаяти, а специални гости ще бъдат дует "Шик", които ще направят събитието още по-вълнуващо. Ръководителят на проекта Ели Шопова разкри новите възможности за участие, които "60+" предлага тази година, включително разширената програма и включването на нови участници в нея.

С всяко издание инициативата "60+" доказва, че изкуството няма възраст, а Пловдив става все по-достъпен и вдъхновяващ за своите възрастни жители.

Третото издание на проект "60+" се реализира от Национално сдружение за единство и партньорство, с финансовата подкрепа на Община Пловдив и е част от Културния календар на Пловдив.

На 10 април 2025 в клуба на Общинската организация на СИБ в Пловдив се проведе занимание по Приложни изкуства.

Благодарим, на г-жа Ели Шопова, ръководител на проект „60+“ и екипа за прекрасното занимание и специалното внимание към всеки участник.

Анахид Харутюнян - председател

ФОТОРЕПОРТАЖ

**Участие на представители на Общинската организация на СИБ Видин в
Отворено първенство в Княжевец, Сърбия по параолимпийска дисциплина
"Бенч преса", проведено на 30 март 2025 г.**

Ваньо Диков с 1-во място за тежести и Албена Миланова - 2 -ро място за дартс

Двама представители от Видин с 1-во и 2-ро място за вдигане тежести и един - с 1-во място за шах

Обща снимка на участниците

НАШАТА КОНСУЛТАЦИЯ

През миналата година бяха приети промени в Закона за устройството на Черноморското крайбрежие /ЗУЧК/, които касаят достъпа на хората с увреждания до морските плажове.

Под "достъпен морски плаж за хората с увреждания" се разбира морски плаж с осигурен свободен и безплатен достъп за придвижване на хора с двигателни увреждания от входа на плажа до и в морето, съблекалните, тоалетните и преместваемите обекти за бързо обслужване, както и до душовете, чадърите, шезлонгите и съоръженията за спортно-развлекателна дейност, е записано в закона.

Важно е да се знае, че не всички плажове ще са достъпни. Министерският съвет по предложение на министъра на туризма, съгласувано с министъра на регионалното развитие и с министъра на труда и социалната политика, определя решение достъпните морски плажове за хората с увреждания. /чл. 7а от ЗУЧК/

Техническите изисквания за достъпност на морските плажове по чл. 7а се определят с наредбата по чл. 53, ал. 3 от Закона за хората с увреждания.

В ДВ, бр. 7 от 24.01.2025 г. е публикувана Наредба за допълнение на Наредба № РД-02-20-2 от 26 януари 2021 г. за определяне на изискванията за достъпност и универсален дизайн на елементите на достъпната среда в урбанизираната територия и на сградите и съоръженията, както и техническите изисквания за достъпност на морските плажове.

В пар. 1 е направено допълнение в заглавието на наредбата, накрая се поставя запетая и се добавя „както и техническите изисквания за достъпност на морските плажове“.

С промените в Наредбата се определят техническите изисквания за достъпност на морските плажове, определени като достъпни морски плажове, за хора с увреждания по реда на чл. 7а от Закона за устройството на Черноморското крайбрежие. Те влизат в сила от 1.01.2026 г.

Изискванията, на които трябва да отговарят достъпните морски плажове за хора с увреждания, са определени в глава четиринадесета.

По –долу публикуваме част от тези изисквания:

Техническите изисквания на тази глава се прилагат при съобразяване с геоморфоложките условия и биологичните характеристики на морския плаж, хидрологичните особености на прилежащата акватория на Черно море и особеностите на прилежащите територии към съответния морски плаж.

За морски плажове или части от тях, обявени за защитени територии като природни забележителности по реда на Закона за защитените територии, се спазват установените със закона режими, както и разпоредбите на съответната заповед за обявяване на защитената територия и плана за нейното управление.

За морски плажове или части от тях, обявени за част от Националната екологична мрежа по реда на Закона за биологичното разнообразие, се спазват разпоредбите на закона и на подзаконовите му нормативни актове.

В съседните на достъпния морски плаж територии се осигуряват достъпни

маршрути към достъпния морски плаж, по които се поставят насочващи към плажа табели или се използват други подходящи системи за насочване. Когато по достъпните маршрути към достъпния морски плаж е необходимо да се преодолява разлика в нивата на терена, се прилагат изискванията на глава четвърта.

Когато към достъпния морски плаж е предвиден паркинг, се осигурява най-малко едно достъпно място за паркиране. Достъпните места за паркиране трябва да съответстват на изискванията на чл. 23 и 25 от Наредбата.

Насочващите табели към достъпния морски плаж се обозначават с международния символ за достъпност.

За всеки достъпен морски плаж се осигурява най-малко един достъпен вход за хора с увреждания, който се свързва с достъпните маршрути на съседните територии и с достъпен маршрут до достъпните услуги и съоръжения на плажа.

Достъпният вход трябва да се отличава ясно от околното пространство. Достъпният вход се обозначава с международния символ за достъпност.

От достъпния вход чрез достъпен маршрут се осигурява достъп до:

1. достъпна зона за плажна сянка с плажна настилка;
2. достъпен душ;
3. достъпна тоалетна;
4. услуги за предоставяне на съоръжения (плажни инвалидни колички и/или плажни патерици) за придвижване по пясък и във вода (подпомагащи къпане или плуване), които позволяват на хора с двигателни увреждания стабилно да се придвижват по пясък и във вода;
5. достъпна съблекалня;
6. предвидени на плажната ивица съоръжения за спортно-развлекателна дейност;
7. достъпни преместваеми обекти и достъпни заведения за бързо обслужване, разположени на плажната ивица.

Достъпът до морската вода за хора с двигателни увреждания се осигурява чрез предлаганите за тази цел на достъпния морски плаж съоръжения. /Вижте чл. 94 – 105 от Наредба № РД-02-20-2 от 26 януари 2021 г./